



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

11. De Temporibus Ordinationum, & Qualitate Ordinandorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

idèd minus propriè ordo nuncupari poterit. Idque colligitur ex Concilio Tridentino *Sess. 23. de Reform. c. 6.* ibi: *nullus primà tonsurà initiatus, aut etiam in minoribus constitutus. &c.* nec non in *cap. 10. eadem Sess.* in illis verbis; *tonsuram vel minores Ordines conferre.* ut satis appareat Concilium inter *tonsuram & minores Ordines* differentiam facere.

7 Dicuntur autem *minores Ordines* non sacri; tum quòd non ita proximè ad Eucharistiæ ministerium accedant; tum quòd votum castitatis annexum non habeant, & cum illis matrimonium consistere possit, prout in eodem Trident. *Sess. 23. de Reform. cap. 17.* statuitur, ne *minores Ordines* ab hæreticis tanquam otiosi traducantur, ut quantum fieri potest, ministeria Ecclesiastica quatuor minorum Ordinum per constitutos in illis Ordinibus exerceantur, & si Clerici calibes præstito non sint, assumi possint etiam conjugati, dummodo non bigami, & qui tonsuram habitumque Clericalem in Ecclesiâ gestent. Aliàs verò Clericus in minoribus contrahens matrimonium eo ipso privatur beneficio, si quod habuit. *cap. 1. & passim. de Clericis conjugatis.* Quòdam autem sit officium singulorum Ordinum, inferius in tit. *de Scrutinio in Ordine faciendo.* trademus.

8 Cæterum non tantum Ordines *maiores*, sed etiam *minores* esse Sacramentum, & imprimere characterem, atque conferre gratiam tanquam veriorem sententiam (contra illos, qui tenent, quatuor *minores* non esse Sacramentum, sed sacramentale) amplectitur Barb. *de Officio Episcopi part. 3. alleg. 3. num. 21.* cum pluribus ibidem cit. eò quòd Florent. & Trident. Concilium indefinità propositione concludant: *Ordinem esse Sacramentum;* & Tridentinum postquam *Sess. 23. de Sacramentis*

Ordinis, cap. 2. recensuit nomina singulorum Ordinum, etiam *minorum*, statim in *cap. 3.* absolute pronunciat: *Ordinem esse Sacramentum.* Neque propterea plura, quam unum Ordinis Sacramentum est: licet enim singuli Ordines per se sint Sacramentum, censentur tamen unum Sacramentum in unitate generis proximi, & quia ad unum finem principalem, scilicet confectionem Corporis Christi omnia referuntur.

Solet etiam hic à Doctoribus, & in examine Ordinandorum communiter inquiri de materia & forma Ordinum, & quidem, nescio ex qua jam inveteratà corruptelâ, ita anxie & scrupulose, ut quidam examinatores rei summam in his scholasticis quaestionibus ponentes, nihil prorsus investigent de aliis qualitatibus in ordinando requisitis (de quibus inferius in Tit. *de Scrutinio in Ordine faciendo*) præsertim de vitæ & morum testimonio: unde fit, ut qui de *materia & forma* bene respondent, nonnunquam tamen materialiter & formaliter informes fiant Clerici.

Ut breviter dicamus: in genere *materia* cujusque Ordinationis est signum ali- quod visibile; *forma* autem verba ab Ordinatore prolata. Sic *materia* *Subdiaconatus* est, *traditio calicis vacui cum paterna superposita*: *forma* autem sunt illa verba Episcopi: *videte, cujusmodi misterium vobis traditur. &c.*

Diaconatus materia est *impositio manuum Episcopali* cum *traditione abicujus rei visibilis*, quam Ecclesiâ determinavit ad *librum Evangeliorum*: *forma* illa verba: *Accipe Spiritum Sanctum &c.*

Sacerdotium sicut duplicem potestatem confert, nimirum in *Corpus Christi verum*, quæ est potestas *consecrandi*,

& in

Ordinis S. Benedicti similia habere, non audeo S. Pontificem erroris arguere, cum sententiam affirmativam doceat Gloss. & Panorm. n. 9. inc. 4. de *Consuetudine*. & saltem quoad Subdiaconatum, & Diaconatum (de Presbyteratu autem communior sententia refragatur, nec exemplum aliquod habetur) tanquam probabile admittit Barb. in eodem c. 4. sub n. 5. si enim potest summus Pontifex Abbatem vel Sacerdotem habilitare ad consecrationes Ecclesiarum, Altarium, confirmationes Baptizatorum, ut similia exempla in confesso, & frequentia sunt, cur non etiam ad ordinationes: siquidem tam illi, quam illi sint actus Ordini Episcopali reservati; nam licet similes actus sint reservati Episcopis, non tamen reperiuntur jure divino ita reservati, quin ex potestate Papali possint etiam Ordini Sacerdotali (à quo substantialiter non differt Ordo Episcopalis, ut dictum) committi. Concilium autem Tridentinum intelligendum est, quòd ordinario jure ad Episcopos sacrorum Ordinum collatio pertineat.

Porrò non quilibet Episcopus, sed proprius tantum, cui Ordinandus subditus est, Ordines conferre potest. Quot modis autem quis subditus efficiatur in §. seq. trademus.

- 13 In propria quoque solùm Diocesi Episcopus Ordines conferre debet: quamvis enim ordinatio sit *voluntaria* jurisdictionis, quæ regulariter etiam extra territorium rectè exercetur, ut notatur in l. 2. ff. de *Offi. io Proconsulis*, specialiter tamen ad conservandos Diocesium limites, & propriam cujusque Episcopi auctoritatem, statutum est in Tridentino *sess. 6. de Reform. cap. 5.* ut nulli Episcopo cujusvis privilegii prætextu liceat pontificalia in alterius Diocesi exercere, nisi de Ordinationis loci expressâ licentia; aliàs Episcopus

ab exercitio Pontificalium, & ordinati ab executione Ordinum sint pio jure suspensi.

Ad tempora ordinationum quod attinet, sciendum est, *quatuor minores Ordines* quolibet die Dominico, aut festo conferri posse *cap. 3. hoc tit.*

*Major*es Ordines tantum Sabbatis quatuor temporum, item Sabbato Passionis & Sabbato sancto conferuntur. *d. c. 3. cap. fin. & ibi Gloss. dist. 75.* ob causam tamen rationabilem, v.g. ob multitudinem ordinandorum, infirmitatem ordinantis vel ordinandi &c. non est prohibitum ordinationem in diem Dominicam differre, vel continuare, si jejunium in Sabbato eousque fuerit extensum, quia tunc vespera Sabbati, & matutinum Dominicæ in statu Ecclesiastico reputantur pro una die, *arg. cap. literas. 13. & ibi Gloss. hoc tit.* Cur autem potius prædictis temporibus, quam quolibet alio die utcumque festivo sacra ordinatio concedatur? ratio est, ut solemnibus illis jejniis, quæ prædictis temporibus instituta sunt, adjuvantibus etiam fidelium precibus major à Deo gratia ordinandis impetretur, & exemplum Apostolorum, qui cum Paulum & Barnabam ex præcepto Spiritus sancti ad prædicandum gentibus mitterent, prius jejunantes, & orantes imposuerunt eis manus. *cap. quod die. 5. dist. 75.* Quod autem in Sabbato instituat ordiatio, rationem congruentiæ assignant Barb. de *Offi. Episc. part. 2. alleg. 17. num. 3.* quòd Sabbatum significet requiem & Dei cultum, requies verò à laboribus & negotiis sæcularibus, atque Dei adoratio Clericis maxime conveniat.

Tempus ordinationis à jure præscriptum, quamvis non sit de substantia Ordinis, & etiam ordinatus extra tempora recipiat characterem, non tamen recipit executionem, & incurrit suspensionem, nisi privilegium

quod aliquod Pontificum ei suffragetur. Et quidem ex Bulla Pii II. quae incipit: *Cum ex sacrorum*: talis suspensio ipso iure incurritur, ut de iure communi probabiliter teneri posset, hanc suspensionem non esse latae sed ferendae sententiae. *arg. cap. cum quidam. 8. & cap. consultationi. 16. hoc tit.* Contra ordinatorem vero nec iure communi, nec in d. Bulla Pii repetitur censura ipso iure statuta, sed per sententiam inferenda. *cap. 2. & d. cap. cum quidam. hoc tit.* Neque Episcopi aliquam de iure generaliter statutam censuram incurunt, nisi specialis illorum mentio fiat. *cap. 4. de Sententia excomm. in 6.* Videbitur forsan prima fronte in contrarium facere *cap. 8. Trident. Sess. 23. de Reform.* ubi suspensio per annum ordinatori infligitur; sed cum leges poenales strictè sint interpretandae, & dictum *caput 8.* habeat duas diversas dispositiones, idè dicendum, praedicta verba in fine posita ad posteriorem tantum dispositionem de *ordinatione alieni subditi* spectare. Habetur etiam constitutio Sixti V. incipiens: *Sanctum & salutare*: per quam ipsi quoque ordinatores suspensionem incurunt; ea tamen per aham Constitutionem Clem. VIII. quae incipit: *Romanum Pontificem*. revocata est. *Zyp. in Anal. Juris Pont. tit. de Temporibus ordin.*

17 De *absolutione* à suspensione ordinatorum extra tempora dubitatur, ad quem pertineat? Tantum ad Summum Pontificem pertinere arguit textus in *d. c. cum quidam. hoc tit.* & docet Barb. *d. l. n. 15.* ex ea ratione, quod ista suspensio indefinitè prolata sit perpetua, & consequenter *irregularitas*, à qua (nisi casus fuerit occultus iuxta Tridentinum *Sess. 24. de Reform. c. 6.*) nemo praeter Summum Pontificem absolvit. Verum magis mihi placet, quod do-

cet Innoc. in *d. c. cum quidam*. ab hac suspensione etiam absolvere posse Archiepiscopum, quasi ab ipso iure ad hanc absolutionem Summi Pontificis delegatum constitutum, auctoritate *c. consultationi. 16. & ibidem etiam Innoc. hoc tit.* idque non parum confirmat, quod in Bulla Pii II. nullo verbo suspensio Sedi Apostolicae reservetur. Quod verò dicitur suspensionem sine praefixo tempore prolatam, esse irregularitatem, haud facile concederem, neque id aliquo iure probatur; nec est secundum regulas Logicae bona conversio, omnis irregularitas est suspensio sine praefixo tempore, ergo omnis suspensio indeterminata est irregularitas: rectè enim negatur consequentia, cum possit esse, & plerumque sit suspensio indeterminata, ad beneplacitum & arbitrium superioris absolventis. Imò de natura censurae proprie dictae tanquam poenae medicinalis est, ut sine praefixo tempore feratur, sicut in *tit. de Sententia excomm. §. 1. tradidimus*, & in eodem *tit. ex Suarezio docet Zoësius n. 156.*

Circa privilegia, quae subinde vel ipsis 18 ordinatoribus vel ordinatis conceduntur, ad Ordines etiam extra tempora diebus Dominicis, vel aliis festivis conferendos aut recipiendos, notandum est, quod nomine diei festivi ex probabili sententia, quam cum aliis tenet Barb. *d. alleg. 17. n. 7.* etiam veniat festum chori, quod sub ritu duplicis celebratur, licet non sit festum fori, quo populus à laboribus cessat.

Sub poena etiam suspensionis prohibi- 19 tum est, ne plures sacri Ordines, vel etiam minores cum Subdiaconatu eodem die recipiantur. *cap. liceras. 13. & cap. dilectus. 15. hoc tit. c. 2. & 3. De eo, qui surti. Ordinem susce.* Trident. *Sess. 23. de Reform. c. 13. in fine.* Estque haec suspensio per dictum *c. 13. & 15.* reservata Pontifici, sicut

ENGEL

113

GIII

726

sicut docent citati apud Barb. in *Collect. ad cap. 13. Trident.* Videtur tamen probabiliter teneri posse cum Gloss. in d. cap. dilectus in fine, & in cap. consultationi. eodem tit. quod ex commissione & auctoritate juris etiam Archiepiscopo absolutio concedatur. Glossa quidem de Episcopo loquitur, sed debet intelligi de illo Episcopo, cui dictum cap. consultationi. inscribitur, quem fuisse Archiepiscopum inspicienti inscriptionem patebit. Episcopus enim ordinans cum sit author delicti, non convenit, ut in eodem delicto Judex constituatur. cap. diversis. §. in fine. de Clericis Conjug. Cetera etiam, quae in lib. V. in Tit. de Sententia excomm. ad incurrendam censuram requiruntur, hic attendi debent.

Consuetudinem quoque in quibusdam locis practicantem, ut eodem die, vel eadem ordinatione alicui quatuor minores, & subdiaconatus conferantur, non esse contrariam Tridentino, quod tantum de duobus sacris Ordinibus loquitur, quamvis sit contraria juri communi, & propterea excusare a censurâ cum Navarro in *Manuali Confess. cap. 25. num. 71.* communiter admittunt Doctores.

20 Præterea de jure Concilii Tridentini d. *sess. 23. cap. 13. & 14.* statutum est, ut in Ordinibus conferendis certa temporum interstitia serventur, neque Diaconus ordinetur, qui non prius per annum in subdiaconatu, neque Presbyter, qui non similiter per annum in Diaconatu versatus fuerit. Minores etiam Ordines non omnes eodem die, sed per temporum interstitia (saltem arbitrio Episcopi, cum determinata non sint) conferri mandavit Tridentinum d. loco cap. 11. Potest tamen Episcopus, si ita Ecclesiae expedire viderit, hæc interstitia tam majorum quam minorum Ordinum remittere, & circa minores Ordines consuetudo passim obtinuit, ut nulla interstitia serventur,

sed simul eadem die conferantur, quod etiam ante Tridentinum licuisse, & practicum fuisse docet Glossa in cap. 3. in V. ad minores. hoc tit. Vallensis eodem tit. n. 7. Quæ quidem consuetudo in minoribus Ordinibus tolerari potest; sed quod etiam in plerisque Dioccesibus ad majores Ordines trahatur, & passim sine delectu personarum, ac necessitate Ecclesiae ne dum intra annum, sed etiam intra unam quadragesimam omnes sacri Ordines alicui conferantur. & in Sacerdotem, ac Magistrum vitæ spiritualis promoveatur, qui vix discipulus esse cepit, nec mundanos mores deposuit, plurimum videtur repugnare debitæ dispositioni ad Sacerdotale officium, & salubri, utique ex malis effectibus ob tam propteram ordinationem natis provenienti constitutioni Concilii Tridentini ac consequenter vix rationabile censeretur potest.

Præter Episcopum etiam Vicarius generalis, & Capitulum sede vacante illis saltem catibus, quibus literas dimissorias, vel alieno Episcopo licentiam ordinandi dare possunt (quod in sequenti §. trademus) ex causa in interstitiis dispensant.

Abbatem, quamvis cum suis Religiosis super interstitiis dispensare nequeant (exceptis interstitiis minorum Ordinum) sed id ad Episcopum pertineat, debet tamen Episcopus quoad causam dispensationis formare judicium suum ex attestazione ipsorum Abbatum, quia ad hos primò spectat judicare de Religiosis suis, & utilitate Ecclesiarum suarum. Barb. de *Offic. Episc. alleg. 18. num. 6. & 10.*

Quod si ex aliena Diocesi aliquis cum literis dimissoriis adveniat, in quibus non est dispensatum super interstitiis, non potest de jure Episcopus ordinans dispensare sine proprii Episcopi consensu; tum quod dispensatio sit actus jurisdictionis, qui in proprios tantum, non alienos subditos rectè exer-

§. III.

De Qualitate Ordinandorum.

SUMMARI.

21. Ordinandus debet esse baptizatus & confirmatus.
22. Confirmationis Sacram: potest aliquando dari alieno subdito.
23. Ordinandus debet esse mas non femina, & ibi, quid olim Presbyteria, Diaconisse, &c.
24. Infanti valide confertur ordo, sed non licite.
25. Ordinandus debet esse subditus ordinantis, & quot modis aliquis dicatur subditus?
26. Ratione Originis ubi suscipiantur Ordines?
27. Ubi ratione domicilii?
28. Ubi ratione beneficii?
29. Ratione triennalis familiaritatis seu commensalitates qualiter quis ordinari possit?
30. Ubi ordinandus, qui nullam ex predictis causam habet.
31. In recipiendis Ordinibus an liceat variare Episcopos?
32. Ordinatur a Papa ab alio sine ejus licentia ordinari non potest.
33. Exempti a quo ordinandi?
34. Novitij ubi ordinandi?
35. Ordinantis alienum subditum pona,
36. Dimissorias quis concedat?
37. Archidiaconi qui dicantur?
38. Dimissorie non expirant morte concedentis.
39. Dimittendus prius examinandus, si presens sit.

Pures qualitates in ordinandis desiderantur. I. Ut sit *baptizatus*, qui Ordines suscipere cupit, est enim Baptismus janua ad Ecclesiam, & Ecclesiastica Sacramenta, quæ sine eo nec licite, nec valide suscipiuntur, *toto tit.* & ibi Interpretes, de *Presbytero non baptizato.*

II. Ut sit *confirmatus*. Tridentinum *Sess. 23. de Reform. cap. 4.* omitta tamen confirmatio non vitiat Ordinem, quia non est substantialis; & potest aliquando conferri alieno subdito ab ordinante ex præsumpta licentia proprii Episcopi, veluti si quis cum dimissoriis veniat ad ordinationem, qui non sit confirmatus. *Laym. in Theol. mor. de Sacramento confirm. cap. 6. n. 2.*

P 2

III. Ut

exercetur; tùm etiam, quòd ad proprium Episcopum pertineat judicare, an dispensatio sine Ecclesie vel salutis ordinandi concedatur, atque ita communiter servari, & à sacra Cong. Cardinalium decisum refert *Piccolini in Praxi Episc. parte 1. cap. 1. n. 11.* Unde & stilus est, ut dimissoriis inferatur clausula: *etiam non servatis interstitiis, super quibus tecum dispensamus.* Non obstat, quòd ordinandus in se proroget jurisdictionem ordinantis: quia prorogata jurisdictione sine consensu proprii Judicis non habet locum, ubi agitur de jure superioris, & in causis spiritualibus, vel causa Ecclesie aut animæ. *arg. cap. si diligenti. 12. de Foro comp. Zerola in Praxi Episc. V. Vicarius. in dub. 5. circa finem.*

Sed quid, si de consuetudine universim in illa Diocesi, ex qua ordinandus advenit, non serventur interstitia? *xy.* per superius dicta, talem consuetudinem potius esse corruptelam, & reprobendam quam observandam. Interim non videtur prorsus improbabile, quin saltem ex tali consuetudine possit præsumi de consensu proprii Episcopi, & per aliquam *Epychetam* dari dispensatio, si ordinandus legitimas causas haberet, ob quas per interstitia expectare non posset: quando enim consensus non est de forma substantiali actus (sicut ex communi est consensus proprii Parochi, si alienus Sacerdos velit matrimonio assistere) tunc ordinari etiam consensus rationabiliter præsumptus sufficit.

Demùm circa interstitia notandum, quòd annus interstitialis non debeat mathematicè computari, ut præcisè contineat 365. dies, sed Ecclesiasticè v. g. de prima ordinatione Quadragesimæ ad eandem ordinationem anni sequentis, licet anno sequenti Quadragesima citius veniat. *Riccus in Praxi murea. p. 4. resol. 213.*

23 III. Ut sit *mas non femina*: Clericatus enim quædam dignitas, & præ eminentia est inter ceteros fideles non conveniens mulieribus, quæ teste Apostolo. *1. ad Corinth. 14.* debent esse *viris subdita*, & *turpe est eis in Ecclesia loqui &c.* multò proinde magis indecens, viris divina ministrare. Hinc est, quòd licet *beatissima Virgo* quantum ad Sanctitatem fuerit *excellens omnibus Apostolis, non tamen illi, sed istis claves Ecclesie à Christo commisse sint*, sicut dicitur *in cap. nova. 10. de Penit. & remiss.* Imò adeò mulieribus interdictum est Ecclesiasticis ministrari, ut de jure intra Cancellos altaris consistere, aut Presbytero ministrare, vel sacra vasa contingere non audeant, licet Sanctimonialia sint. *cap. 1. in fine. de Cohabitat. Clericorum, & mulierum. cap. sacrat. as. 25. dist. 23. cap. in Sancta. 51. cap. vestimenta. 52. dist. 1. de Consecrat.* Frequens quidem in statu primitivæ Ecclesiæ mentio est, *Presbyterarum, & Diaconissarum*, attamen hæc appellatio non ab Ordine aliquo proveniebat, sed quòd essent uxores Presbyterorum, vel Diaconorum ante Ordinationem ductæ, quæ postea cum suis viris in perpetua continentia vivebant. *cap. Presbyter. 18. dist. 32.* Item & viduæ seniores perpetuis orationibus deputatæ Presbyteræ olim dicebantur. *cap. ult. dist. 32.* Diaconissarum quoque nulla fuit olim ordinatio, sed ob majorem decentiam, & honestatem præerant foribus Ecclesiæ, per quas ingrediebantur mulieres, & foemellas in Baptismo sustentabant. Videatur Bellarm. *de Pontificatu Romano. lib. 3. cap. 24.*

24 IV. Ut sit capax rationis & non minor septennio, infanti enim quamvis validè conferatur ordo, ut ex Divo Thom. cum communi tradit Sylvest. *verbo Ordo. 4. sub n. 1.* non tamen licitè. *cap. nullus Episcopus,*

4. & ibi Gloss. hoc tit. in 6. quænam verò sit legitima ætas ad singulos Ordines, inferius in *Tit. de Ætate & qualitate &c.* dicemus.

V. Ut non sit illegitimè natus, obligatus, corpore vitiat, infamis, vel alio modo irregularis, de quibus in seqq. tit. agemus.

VI. Ut sit subditus Episcopi ordinantis & de hoc requisito cum compilatore in hoc §. tractandum. Quilibet igitur à proprio suo Episcopo ordinandus est, aliàs Episcopus alienum subditum sine literis dimissoriis scienter vel affectatè ignorantia ordinare præsumens à collatione Ordinum per annum, & sic ordinatus ab executione Ordinum susceptorum, quamdiu proprio ordinario videbitur, ipso jure suspensus est. Licentia etiam datur omnibus subditis talis Episcopi suspensi, ut suspensione ejus manifestatà, & durante, liberè à vicinis Episcopis sine literis etiam dimissoriis valeant Ordines accipere. *cap. 2. hoc tit. in 6. Trident. Sess. 23. de Reform. cap. 8. Bulla Pii II. Cum ex sacrorum &c.*

Sunt autem de jure quatuor modi prodicti, ex quibus aliquis subditus Episcopi quantum ad Ordines recipiendos censetur. Nimirum: I. ratione *Originis*. II. ratione *Domicilii*. III. ratione *Beneficii*. & IV. ratione *triennalis familiaritatis*, seu *commensalitat*is cum Episcopo. *cap. 1. & 3. hoc tit. in 6. Tridentinum d. Sess. 23. cap. 9.*

Ratione *Originis* potest quisque ordinari in loco, ubi natus est, licet alibi domicilium; aut beneficium possideat. *d. cap. 3.* dummodo sit natus ex constituto ibidem parentum domicilio; qui verò in aliquo loco nascitur in transitu, & peregrinatione parentum, non ibi, sed in loco domicilii, vel beneficii, aut etiam in loco paternæ originis ordinari debet, vel in loco originis mater-

terna: si fuerit naturalis tantum, siue illegitimus, casu quo ad Ordines legitimaretur. *L. 1. §. 2. L. ejus. 9. ff. Ad municipalem.* quia filius naturalis non paternam, sed maternam originem sequitur. Riccius *in Praxi aurea. parte 1. resol. 269.* Præterea quia textus *in dicta cap. 3.* non præcisè dicit, aliquem in Diœcesi debere esse ortum, sed *oriundum*, idè Doctores communiter cum Riccio *d. loc. num. 4.* docent ordinari filium posse in loco paternæ originis, licet ipse alibi natus sit. *Arg. L. Assumptio. 6. §. 1. ff. Ad municipalem.* addunt tamen exceptionem, si modò filius non fuerit conceptus, atque natus postquam pater ejus locum originis deseruit, domicilium alio transferendo: ob quam exceptionem vix aut rarò potest dari alius casus, quam ille, quem mox de filio nato in transitu posuimus, ut consideranti patebit.

27 Ratione domicilii recipiuntur Ordines ab Episcopo, in cujus Diœcesi ordinandus habitationem perpetuam constituit: dico, perpetuam: nam aliud est *quasi domicilium*, siue habitatio tantum temporalis ad plures annos, vel etiam saltem ad majorem anni partem, v. g. certi negotii expediendi causa, quod licet ad percipienda alia Sacramenta sufficiat, ad Sacramentum tamen Ordinis ex concordia Doctōrum sententia verum domicilium requiritur.

Constituitur autem verum Domicilium *animo & facto*: *animo* nimirum perpetuò permanendi in loco (perpetuitate saltem proposito, quamvis ex post facto hoc propositum sicut & domicilium mutari possit) & *facto*, scilicet capiendò possessionem, transferendo res suas *L. Domicilium. 20. ff. Ad municipalem. L. ciues. 7. C. de Incolis.* Neque hic certi alicujus temporis lapsus ad constituendum domicilium requiritur, sed primà etiam die constitutum censetur, quo

quis in locum animo perpetuò habitandi advenit. Panorm. *in cap. fin. de Parochiis.* Sanch. *de Matrim. lib. 3. disp. 23. num. 2.* & communiter alii. Quod verò Imperator *in l. 2. cap. de Incolis.* scribit, eos, qui studiorum causâ in aliquo loco morantur, domicilium ibi non habere, nisi 10. annis transactis eo loco sedem sibi constituerint; non est intelligendum, quòd ad constituendum domicilium requiratur *decennium*, vel ex decenniali habitatione constitutum censetur, sed quòd ex lapsu tanti temporis præsumptio juris de constituto domicilio oriatur, nisi aliunde appareat *de animo*, v. g. post absoluta studia discedendi, quem textum cum Gloss. *in d. l. 2.* ita interpretatur Sanch. *d. l. num. 1.* consentientia enim quancunque temporis in loco non facit verum domicilium, si *animus* perpetuò habitandi absit, teste Barb. *de Offic. Episc. alleg. 4. num. 25.*

Ratione *beneficii* ordinari quis potest ab Episcopo, in cujus Diœcesi beneficium possidet. *cap. cum nullus. 3. hoc tit. in 6.* Porro cum textus non distinguat inter qualitates beneficii, existimant Doctores, nec nos distinguere debere, *arg. L. de pretio. 8. ff. de Publiciana.* & idè probabiliter docent, obtinentem beneficium, quod certum tantum ordinem, fortè subdiaconatum requirat, licet personalem residentiam non habeat, vel tenuè & modicum sit, in loco illius beneficii ordinari posse. Quia beneficium quodcunque tribuit Episcopo jurisdictionem in beneficiatum, & locum facere videtur. *d. cap. cum nullus.* generaliter & sine distinctione loquendi, præsertim in materia tali, quæ ordinanti & ordinato est favorabilis. Riccius *in Praxi aurea. parte 1. resol. 27. & 272.* Barb. *ad Concilium Tridentinum Sess. 23. cap. 8. num. 22. cum pluribus ibidem cit.*

29 Ratione demum *Triennalis familiaritatis* potest Episcopus ordinare sibi aliàs non subditum, qui per triennium in ipsius familia, sive seruitio ejus sumptibus vixit, & ita quasi commensalis fuit. Trident. *Sess. 23. de Reform. cap. 9.* quia tamen Concil. mandat, ut Episcopus tali familiari ordinato quamprimum beneficium conferat, ideo Episcopus *Titularis*, & qui nullam Diocesin actu habet, pratextu triennalis commensalitatatis neminem ordinare potest, cum ipsi beneficium aliquod nequeat conferre, & generaliter omnis ordinatio alieni subditi sine licentia proprii Prælati his Episcopis *titularibus* interdicta est in eodem Concil. Trident. *Sess. 14. de Reform. c. 2.*

Ceterum quamvis requiratur, quòd hoc triennium continuò cum Episcopo transactum sit, nec sufficiat si familiaris in alio loco (nisi forsitan modico tempore) sumptibus Episcopi vixerit, cum aliàs Episcopo non possint esse satis cogniti mores ordinandi, ob quam rationem Concil. ordinationem familiaris potissimum indulsit: non tamen requiritur, quòd illud triennium cum Episcopo, ut Episcopo, transactum sit; sufficit, si inceptum sit ante Episcopatum, dum Episcopus adhuc Canonicus erat. Riccius *in Praxi aurea, p. 1. resol. 276. & 278.* Illud quoque communiter notant Doctores, quòd Episcopus cum familiari suo aliàs non subdito in interstitiis vel aliis impedimentis Canonicis nequeat dispensare, nisi prius aliquod ei beneficium conferat, ex quo tanquam in subditum Ecclesiasticam veram jurisdictionem consequatur. Riccius *d. l. Barb. de Officio Episcop. 2. alleg. 5. num. 14.*

30 Quid, si quis nec domicilium originis (paternæ vel avitæ, quia & pater & avus yagi fuerunt) nec proprium, nec beneficium, nec triennem familiaritatem cum Episco-

po habeat? Talem probabiliter ordinari posse in illa Diocesi, in qua invenitur, quia non est magis subiectus uni, quam alteri Episcopo. Tiberius *in Instru. ordin. c. 7. quæst. 46.* natus verò vel habitans in loco nullius Diocesis à viciniori Episcopo ordinandus. Tiberius *di. l. Piasezius in Praxi Episc. p. 1. c. 1. n. 10.*

Disputant etiam Doctores, an si Clericus v. g. Subdiaconatum receperit ab Episcopo *originis*; liceat ipsi variare, & reliquos ordines ab Episcopo *domicilii* vel *beneficii* recipere? pro negativa, quam tunc Riccius *d. l. resol. 275.* facit, quòd regulariter concessa electione, & re non amplius integrâ denegetur variatio; veluti contractus ab initio omnes sunt liberæ voluntatis & electionis, postquam autem contractum est, sunt necessitatis, & non datur variatio. *L. sicut. 5. C. de Obligat. & act.* Relinquatio beneficii libera est, facta autem invariabilis, ut in tit. *de Renunciatione* traditur. Nihilominus cum hic simus in materia favorabili, ubi de extensione potestatis Episcopalis, & exultatione à censuris malæ ordinationis agitur, contrarium satis probabiliter teneri potest cum Francisco Zypeo *in Consult. Canon. Tit. de Etate & qualitate ordinand. Consult. 3. Zoëlio hoc tit. n. 26.* eò quòd in jure talis variatio circa Ordines prohibita non inveniatur, & textus sine distinctione *ex allegatis quatuor causis* ordinationem concedat. Quòd verò opponitur, electione permisâ variationem esse prohibitam: intelligendum est, circa eandem materiam & subiectum, non circa diversa; ordo ab ordine verò numero & specie distinguitur. In simili, qui Titulum convenit in loco contractus ob debitum, non prohibetur utique eundem convenire in loco rei sitæ, vel domicilii ob prædium &c.

Speci-

Speciale est in ordinato à Summo Pontifice, quod ab alio sine ejus licentia ordinari non possit: sicut traditur in c. in distribuendis. 12. hoc tit. idque ob specialem reverentiam ordinantis; unde & tali ordinato, quamvis non sit à jurisdictione Episcopi exemptus, debetur tamen, inter ceteros Clericos major honor. c. per tuas. 7. de Majoritate & obedientia.

33 Regulares etiam Ordinum exemptorum debent recipere Ordines ab Episcopo Diocesis, in qua illud Monasterium est situm, vel à viciniori, si locus sit nullius Diocesis; si vero Episcopus Diocesanus non habeat Ordinationes, licet Abbati vel superiori Regulari dare dimissorias ad quemcunque alium Episcopum. Ita in hac Diocesi servatur, & de mandato, Clementis VIII. à sacra Cong. declaratum refert Tamburinus de Jure Abbatum. tom. 2. disp. 2. quest. 25. n. 3. Barb. ad Conc. Trident. Sess. 23. de Reform. c. 10. n. 11. In quibusdam tamen locis hæc declaratio circa monasteria exempta non est usu recepta, & practicatur sententia Navarri hoc tit. Consilio 36. quod dimissorias concedere simpliciter ad Abbatem exemptum pertineat; tum quod superior exemptus sit proprie ordinarius habens Jurisdictionem quasi Episcopalem in subditos Regulares; tum etiam quod in Trident. d. c. 10. tantum prohibeatur Abbatibus exemptis, ne dimissorias subditis secularibus concedant; unde à contrario recte inferri videtur, quod Regularibus subditis concedere valeant. Non obstat illa clausula consilio Navarri in fine ab aliquo extraneo (ut diversitas characteris arguit) annexa, quod hoc sit intelligendum; si Prælati habeat privilegium; nam rationes Navarri non loquuntur de privilegio, sed de jure communi, & supposito privilegio nulla est dubitandi ratio.

Novitios Monasteriorum posse ordinari in illa Diocesi, in qua novitiatum agunt, licet alibi sint nati, valde probabiliter cum Riccio, & aliis docet Barb. de Officio Episcopi. p. 2. alleg. 4. n. 36. quia ingrediens Monasterium animo faciendi professionem, & perpetuo ibi manendi satis convenienter dici potest ibidem domicilium constituisse, unde & quoad competentiam fori, privilegium Canonis, aliosque juris effectus ordinariè de corpore Monasterii censetur. Nec refert, quod Novitius possit redire ad sacellum; debet enim attendi principalis intentio faciendi professionem, prout non ideo minus verum Domicilium est, quod ex post facto contra primam intentionem mutari potest.

Potest Episcopus alienum Diocesantum, qui ex quatuor recensitis modis sibi subiectus non est, absque literis dimissorias ordinare non potest licite (quamvis valide) alias pœnam suspensionis à collatione ordinum incurrit, nisi ignorantia probabili (v. g. ex assertionem aliorum credendo ordinandum esse de sua Diocesi) vel bonâ fide & præsumptâ ratihabitione proprii Prælati excusetur; recte tamen moneat Barb. de Officio Episcopi parte 2. all. g. 8. num. 4. non esse facile aliquem extraneum ordinandum sub spe ratihabitionis, quia in his, quæ tangunt alterius jurisdictionem, non est facile præsumenda ratihabitione, & ne sub hoc colore passim alieni subditi ordinentur.

Dimissorias concedere potest omnis Episcopus, qui ex quatuor causis allegatis potest ordinare, juxta regulam, quod quis per alium facit &c. nisi fuerit excommunicatus, tunc enim dimissoria ejus non valent, sed subditi sine his ab alio Episcopo ordinari possunt. c. 2. hoc tit. in 6.

Vicarius Episcopi siue speciali mandato dimittit

ENGEL

1715

1715

1715

1715

dimissorias concedere nequit, nisi Episcopus in remotis agat. *cap. cum nullus 3. hoc tit. in 6.* ubi Gloss. dicit, Episcopum in remotis censerit, si sit extra provinciam, vel ultra duas dietas à loco residentiae. Sede vacante Capitulum, vel is, ad quem tunc temporis pertinet Spiritualium administratio, dimissorias concedit. *d. c. 3.* sed hodie Concil. Trident. *Sess. 7. de Reform. c. 10.* constituit, ut cujusvis privilegii, aut consuetudinis vigore non liceat Capitulis infra annum à die vacationis dimissorias concedere, nisi *arctatis beneficii recepti, aut recipiendi causa*; quando nimirum beneficium certum Ordinem requirit, ejus susceptio ultra annum differri non potest. Huic constitutioni Capitulum contraveniens subjacet Ecclesiastico interdicto, & ordinatus, si in minoribus est, non gaudet privilegio Clericali; si in majoribus, est ipso jure suspensus ad beneplacitum futuri Praelati.

37 Memini persapè quæsitum, an *arctatus* dici possit, qui licet non speret beneficium, expectat tamen certè aliam conditionem ad honestam sui sustentationem, quam non nisi habitis ordinibus obtinere potest? putarem affirmativam ex paritate rationis in theoria valdè probabiliter sustineri posse. *arg. l. 12. & 13. ff. de LL.* maxime in Germania, ubi raro ad beneficia, potius verò *ad titulos mensæ* (ut vocant) ordinantur Clerici, & aliundè sibi de necessariis providere debent. Præterea hic agitur de modico præjudicio futuri Episcopi, è contra de magno commodo & necessitate ordinandi, ac amplianda potestate Capituli, ergo prohibet, interpretationem favorabiliorem facere *cap. adia 15. de Reg. 1. in 6.* ut beneficii nomine largius sumpto & per Episkiam seu benignam interpretationem ex bono & æquo,

quæ rigori est præferenda, *l. placuit. §. C. de Judiciis.* intelligatur etiam alia gratia, vel conditio, sustentatio, aut alimentatio benevolè oblata, quæ in effectu & ratione finis (qui est servitium in divinis, & alimentatio Clerici) beneficio comparari potest; quemadmodum idem Concilium Trident. *Sess. 21. de Reform. cap. 2.* constituit, ne quis sine *beneficio pacificè possesso* & ad victum honestum sufficienti ordinetur, & tamen passim in Germania ad *solum titulum mensæ* (qui utique beneficium propriè non est, ut in *lib. 3. tit. de præbend.* videbimus) Clerici ordinantur. Idem putarem de privilegiis ordinandi extra tempora, quæ respectu *arctatorum* conceduntur, quia tamen hujus sententiæ auctorem hæctenus ad manus non habeo, Ordinariorum judicio relinquo, quid in praxi tenendum arbitrentur.

Literæ *dimissoriae* ab Episcopo Vicario vel Capitulo semel concessæ non expirant, licet per mortem vel alium casum beneficium concedentis cesset, nisi expressè per successorem revocentur, sunt enim gratia & privilegium, quod non expirat morte concedentis. Zabarella communiter receptus in *Clem. fin. de Elect. post n. 9. quæst. 5. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. Gloss. 12. num. 36.*

Demùm licet ex Trident. *Sess. 14. de Reform. c. 3. & Sess. 23. c. 3.* Episcopus ipse qui dimissorias concedit, dimittendum prius examinare & approbare debeat, hoc tamen intelligendum videtur, si dimittendus aliàs in loco consistat, & dimittatur, quia Episcopus impeditur ordinationes habere; si verò dimittendus absens sit, nec facile ad suum Episcopum accedere valeat, usus obtinuit, ut Examen committatur Episcopo ordinanti, ejusque desuper conscientia oneretur.